Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CII. No. 232. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 7, 1995. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 7-го ГРУДНЯ 1995 р. Ч. 232. РІК CII.

Громадяни України можуть голосувати в ЗСА

Вашінгтон (Амбасада України). — Згідно з законом України про вибори народних депутатів України та постанови Верховної Ради України, 10-го грудня 1995 року проводитимуться вибори народних депутатів України. У зв'язку з цим в амбасаді України в ЗСА, а також в генеральних консульствах України в Ню Йорку та Чикаго утворено дільничні виборчі комісії.

Громадяни України, які знаходяться в ЗСА і які згідно з законами України мають виборче право, можуть ознайомитися зі списком кандидатів на народні депутати та їх передвиборчими програмами, а також взяти участь у голосуванні в приміщеннях виборчих дільниць під такими адресами: Embassy of Ukraine, 3350 M Street N.W., Washington, D. C. 20007, tel.: (202) 333-0606; Consulate General of Ukraine in Chicago, 10 E, Huron Street, Chicago, IL 60611, tel.: (312) 642-4388; Consulate General of Ukraine in New Yor k, 240 E, 49 Street, New York, N. Y. 10017, tel.: (212) 371-5690.

Час для голосування встановлено від 7-ої год. ранку до 8-ої год. вечора за місцевим часом. При голосуванні виборці повинні мати при собі пашпорт громадянина України.

Над проєктом конституції працюватиме нова група

Київ (Р.Р.). — Тут 23-го листопада на засіданні Конституційної комісії ухвалено рішення, що над проєктом конституції має працювати нова група експертів. До неї увійдуть чотири представники від Президента і чотири — від Верховної Ради. Ще дві особи представлятимуть судову гілку влади.

Від Верховної Ради до нової групи увійшли: Володимир Стретович, кандидат юридичних наук, член групи „Аграрники України"; Володимир Буткевич, доктор юридичних наук, член депутатської групи „Центр"; Сергій Гмиря, кандидат історичних наук, член депутатської фракції „Комуністи України за соціяльну справедливість і народовладдя"; Іван Заєць, економіст-математик, член фракції Народного Руху України. Імена інших членів групи покищо не подано.

Нова група мала до 6-го грудня зібрати усі пропозиції щодо проєкту конституції та розпочати працю. Про це повідомив на засіданні Ради регіонів при Президенті України 30-го листопада заступник голови Адміністрації Президента Леонід Підпалов. За його словами, до проєкту конституції має бути внесено механізм формування сенату — вищої палати парляменту.

Голова Верховної Ради України Олександер Мороз

(Закінчення на стор. 3)

В Ґрозному вибухла бомба

Ґрозний, Чечня.— У понеділок, 4-го грудня, у столиці Чечні, Ґрозному, перед будинком головної квартири російської адміністрації стався сильний бомбовий вибух, жертвами якого стало11 осіб, а поранено 60 інших. Вибух — навантажена вибуховою речовиною автомашина, стався у центрі міста перед згаданим будинком і мав фатальні наслідки, згідно з повідомленням офіційного російського пресового агентства Ітар-Тасс.

Росією підтримуваний теперішній чеченський уряд повідомив, що це діло рук „кількох збунтованих екстремістів" які намагаються застрашити чеченців перед голосуванням, що його призначено на 17-го грудня.

ЗСА ВИЙДУТЬ З ОРГАНІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТИ

Відень, Австрія. — Дипломат Джан Рич, керівник американської делегації на щорічній конференції Організації ООН в питаннях розвитку промисловости, проголосив, що 31-го грудня 1996 року З'єднані Стейти Америки перестануть бути членами цієї організації.

Спостерігачі годяться в тому, що цей крок Вашінгтону поставить Організацію розвитку промисловости на межу фінансової кризи. Тепер ЗСА беруть на себе четверту частину її річного бюджету. В цьому році вони внесли в її касу 31 млн. дол.

Американські представники вже давно нарікали на бюрократичні структури і недостатню ефективність цієї організації, метою якої є фінансувати і контролювати промисловий розвиток країн „третього світу".

Дж. Рич підкреслив, що джерелом економічного розвитку є не державна допомога і опіка, а приватний сектор, бо він завжди зумушений бути відповідальним за справу, а тому винахідливим, ініціятивним.

Представники Організації в питаннях розвитку промисловости повідомили, що після відходу американців персонал організації, який становить 950 працівників, буде зменшено на 230 осіб.

В. Мусіяка розраховує на незалежність у своїх діях

Київ (Р. Р.). — Тут 29-го листопада відбулася пресова конференція постійного представника Президента у Верховній Раді України Віктора Мусіяки.

У розмові з журналістами В. Мусіяка зауважив, що логічно було б визначити коло його обов'язків не указом Президента, а спеціяльним законом. На його думку, введення посту представника Президента вимагає певних змін і в правильнику Верховної Ради. Тільки після того він зможе відмовитися від своїх депутатських уповноважень.

На запитання щодо його обов'язків, Мусіяка сказав, що буде ставити візу на всіх законодавчих актах, які надходять від Адміністрації Президента, оскільки йому не раз було дуже прикро, коли на розгляд парляменту „поступали юридично недосконалі документи".

До речі, В. Мусіяка закінчив Харківський юридичний інститут і є кандидатом юридичних наук та членом Комісії Верховної Ради з питань правної політики та судово-правної реформи. Належить до парляментарної фракції реформістів.

Мусіяка вірить, що погляди Президента і його власні переважно співпадатимуть. А покищо він формує свою службу з трьох груп. Одна з них аналізуватиме документи, друга — удосконалюватиме їх, третя — відповідатиме за зв'язки з усіма структурами виконавчої влади. Своїм головним завданням Мусіяка вважає створення у Верховній Раді такої атмосфери, яка сприяла б прийняттю нормативних актів, ініційованих виконавчою владою.

О. Колінько пропонує зміни до закону про вибори

Львів (Р. Р.). — Тут 30-го листопада відбулася пресова конференція представника Комісії Верховної Ради з питань боротьби зі злочинністю Анатолія Єрмака, за словами якого „останні події свідчать, що державою керують мафіозні клани, які розривають Україну".

Верховна Рада попереднього скликання „узаконила нерівність у суспільстві, ухваливши недоторканість депутатів", зазначив А. Єрмак, і через те до влади на всіх рівнях проникли злочинці.

Присутня на пресовій конференції кандидат на депутата Ольга Колінько запропонувала внести зміни до закону про вибори, де передбачено заборону публікувати у засобах масової інформації негативну інформацію про кандидата на депутата. Вона також пообіцяла львівським виборцям довести до кінця справу про незаконну адаптацію дітей. За її словами, ця справа перебуває під твердою контролею Генеральної прокуратури.

Б. Сушинського обрано академіком

Київ (Р. Р.). — Відомого українського письменника, голову правління одеського відділу Спілки Письменників України Богдана Сушинського обрано дійсним членом Міжнародної академії наук, освіти, індустрії та мистецтв при ЮНЕСКО.

Серед членів цієї академії є колишній президент ЗСА Джордж Буш, лавреат Нобелівської премії з фізики Арно Пензіас, письменник Чингіз Айтматов, ректор Московської академії економіки і права Юрій Свєшніков. Обрання Б. Сушинського академіком свідчить про визнання його заслуг у розвитку сучасної літератури.

Б. Сушинський написав кілька історичних романів, зокрема, „На вістрі меча", „Французький похід", „Вогница Флямандії", „Шлях Вогня" та цикл романів „Чорний легіон", у якому незвично інтерпретуються події світової історії XVII-XX ст.

Міжнародна академія наук, освіти, індустрії та мистецтв при ЮНЕСКО ухвалила рішення про заснування свого південноукраїнського регіонального відділу з осідком в Одесі. Президентом цього відділу обрано академіка Богдана Сушинського. Про це повідомила газета „Літературна Україна" ч. 43 за 1995 рік.

Генеральним секретарем НАТО обрано Г. Соляну

Брюссель, Бельгія. — Міністра закордонних справ Еспанії Гавієра Соляну офіційно обрано генеральним секретарем НАТО. Під час зимової сесії Ради НАТО, що недавно розпочала працю, її голова Ерік Деріке повідомив, що його кандидатури Г. Соляни досягнуто домовлення між усіма 16 країнами — членами Північно-атлантичного оборонного союзу.

Подякувавши учасникам сесії, Г. Соляна запевнив, що докладе усіх сил, щоб НАТО „гідно прийняв виклики нових часів, активно сприяв побудові безпечної, стабільної і неподільної Европи".

Назвавши західний військово-політичний союз „наріжним каменем спільної безпеки в Европі", Г. Соляна підкреслив, що роля союзу буде далі зростати, оскільки „тепер визначається контури архітектури европейської безпеки".

На Волині знайдено мідь

Київ (Р. Р.). — Тут минулого тижня газета „Кієвскіє Ведомості" повідомила, що в одному з північних районів Волині знайдено великі поклади мідних руд.

На глибині 200-700 метрів геологи зафіксували шість горизонтів мідної руди, потужністю від 4 до 21 метра. Фахівці вважають, що там є не менше, ніж 28 млн. тонн руди, у якій міститься від 0.5 до 4.5 відсотка міді. В руді є також золото, срібло, плятина, ванадій та інші цінні речовини.

Відкриття цього родовища є дуже важливим для України, яка сьогодні купує мідь у Росії та Казахстані за тверду валюту.

До державного комітету геології уже звернулися деякі фірми із ЗСА, Австралії, Канади і Південно-Африканської Республіки, які пропонують свої інвестиції.

Голова Волинської державної адміністрації Борис Климчук обговорив це питання з віцепрем'єр-міністром Анатолієм Кінахом. До Кабінету Міністрів скеровано клопотання про дозвіл на відкликання інвесторів і на випрацювання перспективних ділянок площею 32 квадратних кілометрів. На думку фахівців, знайденої міді вистачить на 100 років.

Спілка Письменників України поповнилась новими членами

Київ (Р. Р.). — Як повідомила газета „Літературна Україна" ч. 43 з 23-го листопада 1995 року, члени Президії Ради Спілки Письменників України напередодні Конгресу Української Інтелігенції провели чергове засідання, на якому прийняли до СПУ нових членів, а саме: поета, публіциста, перекладача Володимира Іванціва, Київ; поета Олеся Дяка, Львів; поета, перекладача Ігоря Кручика, Київ; поетесу Надію Морикває, Львів; прозаїка Володимира Зайду, Харків; поетесу Валентину Давиденко, Київ; перекладача Ігоря Лебединського, Київ; поетесу Людмилу Ільїну, Чернівці; поета, прозаїка-гумориста, перекладача Павла Стороженка, Полтава; поета Анатолія Криловця, Рівне; поета Олексія Аукова, Харків; прозаїка, публіциста Геннадія Бурнашова, Івано-Франківське; поета Василя Латанського, Крим; поета, перекладача Василя Шевченка, Херсон; прозаїка Любов Коленську, ЗСА, критика Марію Гарасевич (Білоус) із ЗСА; прозаїка Уляну Любович (Старосольську) із ЗСА; поета, прозаїка Шаміля Алядінова, Крим.

Письменника Юрія Мушкетика обрано академіком Академії Оригінальних Ідей. Як зазначив президент Української Академії Оригінальних Ідей В. Шепа, цього високого звання письменника удостоєно „за визначні досягнення в українській літературі, зокрема за відтворення життя і боротьби українського народів в XVII столітті".

На Президії Ради СПУ виступив представник юридичної фірми „Варламов, Кравченко і партнери", від імені якої запропонував письменникам послуги у захисті їхніх авторських прав. Вирішено спільно з цією фірмою заснувати щомісячну премію за найкращу критичну статтю, опубліковану в „Літературній Україні". Також вирішено підготувати до письменницького з'їзду мартиролог українських письменників — жертв тоталітарної системи різних років. План цього видання представив письменник Олекса Мусієнко.

Пресове Бюро УНС в Києві працює справно

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли читачі „Свободи" слідкували уважно за звітуванням про спеціяльні наради Головного Уряду УНС, то напевно не увійшло їхньої уваги звітування про бюро УНС у Києві та ряд похвальних слів від тих членів ГУ, що там побували при одній, чи другій нагоді. Тому саме тепер добре подати про це бюро дещо більше інформацій від того члена редакції „Українського Тижневика", що там найдовше перебуває.

М. Коломиєць.

Але зробити справжнє інтерв'ю з ред. Мартою Коломиєць показується нелегкою справою. Може тому, що обі ми постійно зайняті біжучою працею, а можливе тому, що важко якось брати інтерв'ю із тою виробленою журналісткою, перші кроки якої на цьому полі допомагалося ставити доволі давно, у пластовому таборі, а як це давно, не годиться зраджувати.

Отож наша розмова „відкладалася" постійно і відбулася вкінці вже таки „з ножем на горлі", як треба було її перевести конечно — була в нас обох охота до того чи ні.

— Розкажи, прошу, трохи історію того бюра бо це усім цікаво — дещо ми знали, дещо призабули, а бюро існує вже п'ятий рік, як не помиляюся, правда?

— Так. Пресове бюро засновано в Києві у 1990 році на основі рішення Конвенції УНС. В жовтні 1990 року перебувала в Києві делеґація УНС та 2-му Конгресі Руху в особах предсідника Уляни Дячук, секретаря Володимира Сохана, члена ГУ Євгена Іванціва і члена ГУ та редакторки „Українського Тижневика" Роми Гадзевич і тоді пороблено конкретні пляни для відкриття Пресового Бюра, та обговорено його працю із представниками Міністерства Закордонних Справ. Після того сконкретизування ідеї бюра мене відряджено до Києва в січні 1991 року. Спершу я жила у готелі „Дніпро", а після п'яти місяців праці з готелевої кімнати найдено приміщення на бюро і на житло. Щойно в травні цього року УНСоюз купив мешкання, що служить на бюро, а друге на житло, бо ж наші кореспонденти черґуються тут від першого року праці. Але мушу з гордістю сказати, що наше Пресове Бюро було першим чужоземним в Києві, а я першим акредитованим кореспондентом із ЗСА.

— Це напевно було цікавим і ти неодне пережила.

— Ці перші місяці праці залишаться справді незабутніми. Та ж тоді припав час перевороту, кривавих подій в Литві, а ще до того поїздка до Риму і поворот із тріюмфальним почотом Патріярха Кардинала Івана Любачівського, та багато інших подій. Я щаслива, що могла це все пережити в Києві і подавати інформації про всі події, з нашого бюра у Джерзі Сіті.

— Здається, що від часу існування Пресового Бюра тобі припав найдовший час перебування у Києві.

— Так воно було. Але через тих п'ять років ми пос-

(Закінчення на стор. 3)

В Україні

Міліціянти і митники торгували вкраденими автами

ЗАКАРПАТТЯ. — Тут затримано групу викрадачів автомобілів, які підробляли документи і продавали авта в інші області під виглядом привезених із-за кордону. До групи входили працівники державної автоінспекції та чопської митниці.

Б. Хмельницького знають і в Японії

КИЇВ. — Газета „Київська Правда" з 30-го листопада повідомила, що в Токійському університеті відбулася наукова конференція українців в Японії на тему „Богдан Хмельницький і його роля у становленні української незалежної держави". Конференція була присвячена 400-річчю з дня народження гетьмана.

Нове видання має назву „Це — Україна"

КИЇВ. — Над книгою „Це — Україна" працювали 50 фахівців, які готували тематичні розділи, і десятки фотомистців, які із 800 світлин виготовили справжню епопею та представили Україну так, як вона того варта. Праця над книгою почалася три роки тому у видавничому домі „Комп'ютерні системи". Ідею підтримав керівник Інформаційної служби при Президенті України Леонідові Кравчукові Володимир Шляпошніков. Видання на 350 сторінок, кажуть, вдалося на славу. Також кажуть, що вищі органи влади закупили частину тиражу, а українські амбасади намагаються придбати цю книгу, повідомила газета „Кієвскіє Ведомості" з 25-го листопада ц. р.

Центр Европи у Києві

КИЇВ. — Хоча й не географічний центр, Центр інформації та документації Ради Европи діє в столиці України. Його мета — сприяти зміцненню демократичної системи та інтеграції України в европейське співтовариство. Усім бажаючим центр подає потрібні інформації покищо лише англійською і французькою мовами.

Україна торгуватиме без посередників

КИЇВ. — З наступного року український Уряд не укладатиме торговельних угод з державами СНД про доставу конкретних товарів чи здійснення тих або тих послуг. Цим займатимуться відтепер самі підприємства без урядового посередництва. Про це повідомив заступник міністра зовнішньо-економічних зв'язків і торгівлі Андрій Гончарук. Він пояснив, що Уряд займатиметься лише створенням відповідної договірно-правної бази, тобто визначатиме тільки загальну стратегію зовнішньо-економічних зв'язків, втручаючись у конкретні контракти лише у винятткових випадках.

Фльоту ділять

КРИМ. — З 1-го грудня розпочалася передача кримської військово-морської бази Чорноморської фльоти Військово-Морським силам України. Майже 180 об'єктів різного призначення буде передано Україні, в тому числі військовий гарнізон у Донузлаві та Керчі з ракетними, морськими, десантними полігонами, летовищем, судноремонтним заводом, а також арсенал зброї „Мала фортеця". Водночас осінні покликання до Чорноморської фльоти буде виключно із громадян Росії. Восени цього року з Чорноморської фльоти звільнено останніх 4,500 моряків, призваних з України.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА МЕДИЧНА АСОЦІЯЦІЯ тому вісім тижнів підтримала пляни спікера Палати Репрезентантів Нюта Ґінґріча щодо федеральної медичної забезпеченевої програми для громадян пенсійного віку так званого Медікер. Одначе у понеділок, 4-го грудня, керівництво згаданої спілки висловило свої турботи щодо пропонованих республіканцями змін у стейтовій медичній забезпеченевій програмі для громадян пенсійного віку, що носить назву Медікейд. Вони уважають, що Конгрес все ж таки повинен зберегти урядову запоруку медичного забезпечення для громадян низько-заробіткової категорії.

У ПОНЕДІЛОК, 4-ГО ГРУДНЯ, невелика група місцевих лікарів у Енн Арбор, Миш. запропонувала д-рові Джекові Кеворкіянові деяку організовану допомогу в його намаганнях злегалізувати медичну допомогу при самовбивстві невилічно хворих осіб. Д-р Віллям Кімбро, речник згаданої групи лікарів, які називають своє угрупування „Милосердні лікарі" повідомив, що вони запропонували 10 напрямних правил, які представлятимуть основні лікарської допомоги у таких випадках. Ці правила найперше пропонують систему, де група обраних лікарів розглядатиме будь-яке прохання компетентної дорослої людини, яка звернеться за лікарською допомогою у самогубстві.

У СВІТІ

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Пакистану Беназір Бгутто відвідала єгипетську амбасаду в Ісламабаді. Як відомо, недавно там єгипетські фундаменталісти здійснили терористичну акцію, у вислідї якої загинуло 17 і поранено 60 осіб. „Над усіма мусульманськими державами тяжіє небезпека тероризму, однак в його розповсюдженні найбільше винен Захід",— сказала Б. Бгутто. Вона пояснила, що з „початком холодної війни терористичну діяльність фінансували західні держави, використовуючи бойовиків у боротьбі проти Совєтського Союзу, а тепер коли терористи вже не потрібні, вони продовжують діяти проти нас". Не зважаючи на активні заходи пакистанської влади, на території країни все ще знаходяться понад 2,000 членів різних груп, які раніше воювали зі совєтами в Афганістані.

Шановні Секретарі та Організатори УНС!

Членська кампанія 1995 року закінчується 22-го грудня. Тому аплікації нових членів приймаємо Головна Канцелярія тільки до 22-го грудня 1995 року.

Докладіть всіх старань, щоб виконати свої квоти та вислати аплікації вчасно, щоб вони дійшли до Головної Канцелярії не пізніше, як 22-го грудня 1995 року.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНС

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик
Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Татарам треба допомоги

Незалежна Україна історично успадкувала декілька чужинецьких етнічних груп і дві значні національні меншини. Неукраїнці, певна річ, не зазнають ніякої дискримінації ні з боку української держави, ні з боку корінного етносу, бо наш народ завжди був і назавжди залишиться довірливим та толерантним щодо інших.

Разом з тим, аналізуючи становище тих груп і меншин, лише сліпий не помітить різниць у їхніх неформальних, фактичних статусах. І це є великою внутрішньою проблемою молодої української держави. Офіційно, з погляду чинних українських законів, россійська і кримсько-татарська меншини перебувають у рівних умовах, тобто мають однакові правні підстави для нормального життя, збереження рідної мови і духових традицій, розвитку наук і мистецтв. Насправді ж усе російське в українському Криму продовжує панувати, закриваючи собою світ навіть для українців, вже не кажучи про татарів, котрі щойно віднедавна стали повертатися на рідну землю. Після здійсненої Сталіном депортації кримських татар, корінного населення, вони не мали жодної школи зі своєю мовою викладання, а ті родини, котрі ще до розпаду СССР, всупереч усім перешкодам, повернулися у свій край, потрапляли під нещадний прес русифікації. У висліді молодші покоління вже зовсім не знають татарської мови, а старші знають збіднену, „кухонну".

Але ще болючішим, ніж мовне, є питання репатріяції татар з багатьох колишніх совєтських республік до Криму. Вертаючись, вони частогусто не мають даху над головою, а тим часом скрутне економічне становище в Україні унеможливлює фінансову підтримку процесу репатріяції з боку держави.

Робить честь Президентові Леонідові Кучмі, що він запропонував казахським і узбецьким державним керівникам об'єднати зусилля у практичному здійсненні програми повернення кримських татарів. На жаль, ця ініціятива не знайшла позитивного відгуку. Щоправда, існує ще й спеціяльна програма ООН, але з неї дотепер не капнуло ні гроша — тривають безконечні переговори з державами-донорами. „Єдина держава, яка подає нам бодай якусь допомогу, — це Україна. Хоч те, що ми дістаємо від неї, покриває лише 4-5 відсотків наших потреб",— сказав в інтерв'ю для львівської газети „За Вільну Україну" голова меджлісу, тобто вищого представницького органу кримських татар, Мустафа Джамілєв. Цей відомий лідер національного руху, правозахисник і політик не один раз підкреслював, що майбутнє татарського народу — з Україною, бо „тільки в українській державі ми маємо шанси зберегти наше національне 'я'".

Сьогоднішня кримська дійсність не дає ніякої можливости відродитися і утвердитися татарському національному „я". Крим дотепер залишається комуністичним проросійським заповідником, економіка там ще в гіршому стані, ніж в цілому в Україні. Майже все виробництво, особливо сільсько-господарське, паралізоване, рівень життя населення — найнижчий у країні. Фактично Кримом керує паразитичне антиукраїнське чиновництво. „За кількістю міністерств, різних комітетів, всіляких державних контор, міністрів, голів комітетів і депутатів та за кількістю службових авт на душу населення Крим посідає перше місце не лише в СНД, а мабуть, і в світі",— пише у київській газеті „Молодь України" голова Всекримського товариства вчених „Крим з Україною" Петро Вольвач.

На підставі консультацій з дорадниками Організації в питаннях безпеки і співробітництва в Европі, татарська фракція "Курултай" у парляменті Криму запропонувала свій варіянт статті ч.6 конституції Кримської Автономної Республіки: „Державними мовами АРК є кримсько-татарська, російська і українська", тобто татари розраховували на рівноправність рідної мови на рідній землі, однак з цього нічого не вийшло. Російські шовіністи у кримській Верховній раді не збираються рахуватися ні з татарами, ні навіть з українцями. Члени фракції „Курултай" на чолі з Рефатом Чубаровим розпочали багатоденну голодівку протесту.

Добре, що українські національно-патріотичні сили не стоять осторонь кримсько-татарської проблеми. В цьому аспекті перспективно звучить заява політичного об'єднання Державна самостійність України, що відтепер воно представлятиме інтереси татар у Києві. Проте кримську ситуацію годі звести до проблеми татар. Войовнича антиукраїнська діяльність кримської урядової верхівки робить острів чинником небезпечної дестабілізації внутрішнього життя української держави.

Микола Руденко

ЯК НАМ ДАЛІ ДІЯТИ?

I

В часи становлення молодої держави кожен місяць рясний на події. Таким видався й листопад. Та, мабуть, найголовнішою подією місяця був Конґрес української інтеліґенції. Це ж абеткова істина: немає інтеліґенції — немає нації. Саме тому й народилася незалежна Україна, що український народ врешті-решт виростив свою національну інтеліґенцію. І протилежний приклад: тільки тому Білорусь фактично втратила незалежність, що білоруський народ так і не зумів вивести на авансцену історії значну кількість патріотичної інтеліґенції.

Досить мовити таке: я набачився в брежнєвський концтаборах білоруських поліцаїв, що допомагали гітлерівцям, але ж не бачив жодного політв'язня-дисидента чи, скажімо, бійця БПА — на зразок нашої УПА. Зате українських політв'язнів (так само як і бійців-повстанців, що боролися за визволення України) завжди було найбільше. Уже в ті роки можна було передбачити: доля Білорусі не буде схожою на долю України.

Але істотним недоліком нашої інтеліґенції, мабуть, є надмірна довірливість, простакуватість. Здебільшого ми є інтеліґентами в першому поколінні — тобто селянські діти. А селянин сам говорить те, що думає, і до чужих слів ставиться так само: кожне слово, особливо друковане, розуміє в його первісному значенні, без підтекстів і евфемізмів. Росіяни в цьому розумінні володіють незмірно більшим досвідом. Це й зрозуміло: вони вже років 400 (а не тисячу, як свідчать їхні історики) мають свою державу. Отож росіяни дуже легко нас перехитрили: у переважній більшості вони голосували за незалежну Україну, бо мали намір перетворити її на свою власну державу — тобто Україну без українців.

Так воно й сталося, що в незалежній Україні, ревно дбаючи про етнічно-психологічний комфорт національних меншин, ми нежданно-негадано самі опинилися на становищі меншини. Та ще такої меншини, яка навіть не володіє справжньою культурною автономією. Походіть вулицями Києва — чи багато ви побачите українських книг? Одиниці в морі російськомовної макулятури. Зайдіть на пошту, в крамницю, довідкове бюро — чи з вами розмовлятимуть українською мовою? Добре, коли вас хоч вислухають і зрозуміють. А трапляється й таке, коли вам скажуть:

— Нє понімаю, говорітє по-руські.

Таке зі мною нещодавно сталося в щадничій касі. Я на це зареаґував відповідно — звернувся з листом до „Вечірнього Києва". І тут мене нагайно підтримав Організаційний комітет Конґресу української інтеліґенції, що перетворився на постійно діючий орган. Заява комітету коротка, але доволі виразна — наведу її повністю, аби читачі відчули дух і дію конґресу:

„У газеті 'Вечірній Київ' від 23-го листопада 1995 року надруковано листа відомого громадського діяча, письменника, лавреата державної премії ім. Т. Шевченка Миколи Руденка 'Образили і навіть не вибачились'. Мова в ньому йде не лише про безпрецедентну образу колишнього фронтовика, борця за вільну Україну, в'язня ҐУЛаґу.

Ми бачимо проблему ширше: у неповазі наших державних чиновників, од верхів до низів, до української мови, до української культури, до української людини в незалежній Україні. Ми вимагаємо не вибачення перед письменником М. Руденком, а вжиття рішучих адміністративних заходів, у науку для інших, для чиновника, що грубо порушив етичні норми людського співжиття, знехтував законами держави Україна, вимагаємо неухильного виконання закону України про державну мову. Працівник державної установи в Україні не має права не знати української мови, а тим більше — спекулювати своїм незнанням державної мови перед людом України.

За дорученням оргкомітету голова Конґресу Української Інтеліґенції І. Драч. 23-го листопада 1995 року".

Цілком можливо, що це виглядає нескромно з мого боку — наводити документ про самого себе. Але ж я розумію, що справа тут не в моїй скромній чи нескромній особі — йдеться про державу Україна та про те, хто він і що він являє собою — Конґрес Української Інтеліґенції. Годі абстрактних словес на тему русифікації України — потрібна конкретна, щоденна, персональна боротьба з шовіністами. Саме цією нелегкою справою і покликаний займатися Конґрес Української Інтеліґенції. І це знаменно, що його очолив Іван Драч — письменник, котрий чи не найбільше зробив, аби Україна здобула незалежність. Адже ж це він та Павличко виплекали Рух, а Рух очолив незалежне державотворення в Україні. Побажаємо ж Драчеві та його мужнім колеґам здоров'я і успіхів.

Далі, мабуть, належить не перелічувати події, а писати про те, що найбільше вразило в листопаді 1995 року й саме тому запам'яталося. Як на мене, до таких подій слід віднести конфронтацію на сесії Верховної Ради, де комуношовіністи пробували притягнути на аркані Україну до Міжпарляментарної асамблеї СНД. Читачі „Свободи" не могли не помітити, що Україна сьогодні братається не стільки з Москвою, як з Вашінґтоном, Лондоном, Бонном тощо — її обличчя обернуте не на північний схід, а на захід. Але Москва вдається до всіляких хитрощів, щоб повернути Україну до чотирикінного упряжу — Росія, Україна, Білорусь, Казахстан. Для цього чимдалі застосовується все більше й більше політичних приваб, аби спіймати багату втікачку, яка так довго годувала Москву. Остання за часом привада — Міжпарляментарна асамблея, вступити до якої на правах постійного члена Україна не поспішає. Тоді й спрацював у Верховній Раді механізм комуношовіністичної більшости. Це так добре видно: комуністи й російські шовіністи — заледве не стовідсотково ті ж самі люди. Отож одного дня у стінах Верховної Ради переможно зазвучала російська мова. Здавалося, ось-ось Україна потрапить у московську пастку, як це сталося з Білоруссю. Та все ж атака була відбита — українські парляментарі-патріоти вдалися до перевіреного маневру: відмовилися від реєстрації, а це відразу ж розщепило кворум. Розлючений яничар Марченко горланив на всю Україну: „Наконєц Рух показал свой звєріний оскал!" Як мовиться, з хворої голови на здорову.

Далі сталося таке: заступник голови Верховної Ради Олександер Ткаченко гарячково збіг з трибуни й, накинувшись на телерепортера, почав видирати в нього камеру. А коли це не вдалося, затулив її грудьми — як його тезка Олександер Матросов затулив амбразуру ворожого дота. Створилася купа, в якій люди шарпали одне одного за барки. У когось з'явилася кров і потрапила Ткаченкові на сорочку. Тоді Ткаченко повернувся на трибуну й почав хизуватися тим, що він пролив кров за перемогу комунізму. Насправді ж він грубо порушив закон про свободу інформації — і це був його єдиний „подвиг". Та можна не сумніватися: йому й це минеться так само, як минулося привласнення 70-ти млн. дол. із державної скарбниці.

Так сьогодні діє парлямент в Україні — і через те ми покладаємо наші надії не стільки на нього, як на Президента Л. Кучму та прем'єра Є. Марчука. На наше щастя, вони діють дружно й послідовно: не відмовляючись від співпраці з Москвою, ведуть Україну на Захід. Кучма якось іронічно зауважив: „Чому воно так: усі поспішають до НАТО, але ніхто не квапиться до Ташкентського військового союзу?" Від Кучми нерідко можна почути жарти й поважні висловлювання на цю тему — він недвозначно визначився як діяч прозахіднього, антикомуністичного напрямку. Те ж саме можна сказати про Є. Марчука.

(Закінчення буде)

Роман Кухар

На сторожі богослужбово-пісенної культури

Проф. М. Федорів

Проф. Мирон Федорів, наш видатний музиколог, першорядний знавець української церковної музики, провів на полі запису та збереження богослужбових співів рідної Церкви в Україні гідну подиву роботу, ледве посильну для наукового складу Музичної Академії.

Тількищо, в дев'ятдесятих роках появилась у його власноручних нотних записах та музичному укладі низка збірників церковних пісень: „Церковні пісні", ОО. Василіяни, Львів (1990), у тому ж В-ві „Різдвяні пісні" (1990), „Частини до Служби Божої" (1991), „Церковні молебні пісні до Матері Божої" (1995).

Того роду документаційну працю вченого музики, відданого повністю нашому церковному обрядові, важко переоцінити, зважаючи на всі оті безповоротні втрати, які понесла наша Церква в кожному періоді її вікового існування впродовж усієї історії українського народу саме через недостачу послідовних записів скарбів нашої церковно-музичної культури. Незважаючи на те, що такі періодичні записи бували, їх, разом з нашими загальними культурними здобутками, нищили вороги українського народу, аби викоренити кожен слід історичної пам'яті автохтонної самобутности.

Проф. Мирон Федорів посвятив більшу частину свого творчого життя, щоб урятувати перлини нашої церковно-музичної традиції і зберегти повноту рідного обрядового співу в задокументованих кодексах. Цю відповідальну для сучасників та майбутніх поколінь, водночас муравлину працю широкого засягу, проводить наш заслужений музиколог, історик і композитор духовної музики вже від десятиліть, видаючи у тритомовому циклі такі монументальні твори як „Василіянські церковні наспіви", 400 стор., 1961, „Обрядові співи Української Церкви Галицької землі", 294 стор., 1983, і якраз готову до друку книгу "Українські Богослужбові співи з історичного й теоретичного погляду", 151 стор. Цим вагомим твором М. Федорів не тільки збагатив надбання рідної церковної музики, але й увічнив її у своїх записах. Бо відомо, „Scripta manent".

Тому що перші частини його ґрунтовного тритомника появились раніше й були своєчасно обговорювані в нашій періодиці, зупинимось, хоч на коротко, на перегляді власне останньої, в даному циклі, частини. Вона побудована на двох основних тезах: 1. Історичного розвитку богослужбових співів та 2. Теоретичної підбудівки різноманітної структури оспівання церковних Богослужб — Літургії, Утрені, Вечірні та інших церковно-обрядових відзначень. Характерно запримітити, що багаті й кольоритні в нашому обряді співи, з якими не зрівнятись пісенному культові інших народів, датуються ще з домонгольської доби (13 ст.) в історії України. Вони збереглись головно завдяки усній традиції церковного вселюдного проспіву, підлягаючи, звичайно, деяким місцевим змінам на різних теренах нашої батьківщини. А все ж, згідно з засадою, „що записано пером, того не витягнеш волом", основні риси й ориґінальний характер первісних церковних проспівів задокументовано в історичних ірмологіонах, або ірмолоях (збірниках пісень), які збереглися ще з XVI ст. до наших часів. Відомі перемиський ірмолой з 1591 року і супрасльський (з білоруських теренів), з 1601 та 1652 років.

Історію церковного співу в Україні виводить проф. М. Федорів з історії церковної музики взагалі, ще з дохристиянської доби, почерез такі ранні стадії в первіснім християнськім культі, як синаґогальні наспіви, греко-візантійські, сирійські й аж до розвинутої візантійської школи церковно-обрядового співу. Приймаючи християнство ще задовго до офіційного хрещення Руси-України в 988 р., ймовірно в ході апостольської місії свв. Кирила й Методія в тогочасній Панонській Русі (перед нападом мадярів 904 р.), наші предки в обрядових співах усамостійнювались від візантійських впливів, прибираючи часом сутонаціональний характер загальної народної пісенної культури, з виразними індивідуальними рисами традиційного „партесного", хорового співу. Проте, твердить автор, „Обрядова спадщина по Візантії лягла в основу нашого богослужбового культу і залишилася у практичному вжитку по сьогодні, в цім же пісеннім порядку й під цими ж специфічними літургійними назвами, що їх надали творці пісенних форм та збірників богослужбових відправ, як от: Ірмологін, Октоїх, Мінея, Тріодь, Акафісник, Парастасник і т. д." М. Федорів відзначив чимало місця розвитку християнства в Україні, подаючи п'ять теорій його походженя, й основно розглянув види церковного співу в нашій богослужбовій традиції.

Після головної, історичної частини його праці, забезпеченої зразками музичної нотації з різних періодів, уводить автор читачів у структуру музичних форм богослужбових співів, обговорюючи в деталях такі традиційні в церковному лексиконі поняття, як тропарі, кондаки, стихирі, прокімени, канони тощо. І в цій частині позначується турбота автора — зберегти історичну стійкість нашої церковної спадщини й передати народові в доступній мові основи обрядово-співочої практики для її вселюдного поширення в посовєтській добі оновленого християнства в незалежній Україні.

На нашу думку, праця М. Федоріва належить до тих, що мають переломовий характер в суспільно-національній та релігійній культурі народу. У третій, популярно-науковій частині його великої унікальної студії нашої церковно-пісенної спадщини, включно з її історично-описовим, теоретичним та ілюстративним матеріялом, автор покористувався багатою літературою даного предмету, від досліджень на цю тему Йоаннеса Де Кастро до змістовних внесків М. Грінченка, Б. Кудрика, О. Кошиця, П. Маценка, Ф. Стешка, М. Антоновича та інших.

Яр Славутич

ДВА ХИБНІ РЯДКИ В ЧУДОВОМУ ВІРШІ

(До 100-річчя з дня народження Максима Рильського)

II

Деякі підстави щодо цього є. Адже поет підказує читачеві, що „нас тільки вчора зліплено з землі", либонь, із глини виліплено глечика, якого ще не випалено в печі. Якщо „вчора" віднести до часу Української Революції 1917-1921 років, коли Центральна Рада проголосила самостійність, тоді це ще можна умовно прийняти. Але вислів „Не підіймали стяга на морях" безперечно антиісторичний, у своїй основі фальшивий. М. Рильський, вдавшись до історіософічних міркувань, учинив кривду українській нації.

Можна повторити запитання — чому таке сталося? Знаючи Максима Рильського особисто, люблячи цю дуже розумну й гуманну людину, найбільшого українського поета XX ст. (мало хто сумнівається в цьому), знаходжу пояснення в успадкованому несвідомому малоросійстві, точніше у його відлунні, що дуже закорінилось було серед української дореволюційної інтеліґенції. Нас часто повчали царські загарбники, що українці ніколи не мали своєї держави, отже, „ніколи не були собою". Щоправда, ми успадкували сильну етнічну свідомість з XIX ст., свідомість, яка міцно тримала нашу людність при стихійному українстві.

Однак національний прояв показував себе лише в окремих одиницях чи принаймні серед окремих груп, що формували нову українську націю після занепаду старої наприкінці XVIII століття. І. Котляревський та П. Гулак-Артемовський ще не брались до цього. Пам'ятаймо, що це було після підступного розгрому Запорозької Січі 1775 року, після скасування автономії України, переназваної на Малоросію, коли всі українські землі були вже закріпачені більшою чи меншою мірою. Оцей дошевченківський час, отих кілька десятиріч до появи Г. Квітки-Основ'яненка, Миколи Гоголя, Михайла Максимовича та „будителів" типу Маріяна Шашкевича, могильною плитою тяжів над нашою прорідженою елітою. З'явився, на щастя, Т. Шевченко, а потім І. Франко, Михайло Драгоманов, М. Грушевський, Леся Українка та інші, що різьбили вже контури нової нації.

Але ще жили культурні, виховані люди, добрі етнічні українці, для яких поняття національного було не зовсім ясне, а факти колишньої української державности дуже затуманені. Додаймо до цього ще й фальшування історії України російськими істориками, костомаровське поняття літератури „для хатнього вжитку" (для домашнего обихода), двомовність у щоденному житті, коли серед освічених українців рідна мова була тільки додатком до російської (на Наддніпрянщині), до польської (в Галичині), до німецької чи навіть румунської (на Буковині).

Саме в такому складному комплексі народився і провів своє дитинство та юність М. Рильський. Повернувшись із польського культурного оточення до українства, батько Тадей помер, коли майбутньому поетові було всього сім років. Рідну мову засвоював Максим від матері, може й від старших братів, а найбільше від селянського оточення Романівки. Її шліфування відбувалося у мовленні молодого гімназиста тоді, коли він жив на квартирі Миколи Лисенка в Києві. Безперечно, він знав її добре. Однак української школи, українського виховання не було. Серед поетового оточення панувала двомовність, із перевагою російської. Занурений у клясичну філологію, юний Максим стояв поза будь-яким революційним рухом. Суто національний елемент ледве жеврів. Молодий поет був тоді, справді, „чернець без божества і жрець без молитов", як він себе окреслив пізніше. Не спускаймо з ока й того, що його однодумці в літературі — Микола Зеров і Павло Филипович — починали писати вірші російською мовою. Їх перевиховала Українська Революція 1917-21 років (щоправда, М. Зеров віршував по-українському ще під час Першої світової війни).

У зв'язку з цими міркуваннями хочу звернути увагу на те, що в день закінчення гімназії двадцятирічний М. Рильський зфотографувався і на світлині власною рукою написав не українською, а російською мовою таке:

„Изображенный на этой карточкѣ — Максимъ Фадеевичъ Рыльскій, окончившій 1 мая 1915 г. гимназію „О-ва содѣйствія среднему образованію в г. Кіевѣ (бывш. В. П. Науменка)".

Думаю, що такою мовою М. Рильський не написав би 1927 р. під своїм зображенням, але 1915 р. двадцятирічний поет, хоч уже й автор української збірки „На білих островах" (1910) і багатьох нових віршів, які незабаром увійшли до книжки „Під осінніми зорями" (1918), спонтанно поставив наведений вище напис, навіть не подумавши, як він себе принижує в очах національно свідомих сучасників. Додаймо, що це була світлина до урочистої нагоди — закінчення середньої школи академічного типу. Єдиним виправданням щодо мови напису може бути хібащо те, що фотокартка й напис призна-

(Закінчення на стор. 3)

Два українці — пісня, три українці — хор, 70 українців — ансамбль

Так, саме про ансамбль пісні і танцю Міністерства Внутрішніх Справ України, який нещодавно змійснив тріюмфальну гастрольну подорож по Америці, я і поведу мову.

Визнаю, що мав намір познайомити читачів з історією цього талановитого мистецького гурту, розповісти про його розмаїтий репертуар, який ґрунтується на національних піснях і танцях та творах українських композиторів, передати ту теплоту і радісне піднесення, що панували під час виступів ансамблістів. Однак в цей задум довелося внести корективи, адже більшість вищеназваних питань були кваліфіковано, зі знанням справи висвітлені в статті „Великий концерт мистецьких сил України", надрукованій у „Свободі" в числі 212.

У зв'язку з цим вирішив зосередити увагу на тому, чого читачі не знають, що залишилося поза кадром. Про це я сам довідався на зустрічі ансамблю з українською громадою Чикаґо перед його від'їздом на батьківщину, яку влаштувала Тамара та Іван Тищенки — господарі добре знаного в цілій околиці готелю.

Учасники урочистої імпрези, віддавши належне майстерности акторів та їх наставників, гідно вшанували тих, хто доклав чимало зусиль і коштів, щоб ансамбль здійснив концертне турне по Америці. Тому-то належиться не тільки поіменно назвати їх, але і сказати кілька добрих слів про кожного.

Найперше було вшановано Ярослава Шепелявця — пастора, одного з керівників Лютеранської Церкви Америки. Він є справжнім патріотом України, її вірним і відданим сином. Завдяки його фінансовій підтримці здійснилась мрія ансамблів представити на суд діяспори свої здобутки на ниві мистецтва.

Добре знають пастора у Наддністрянському краї України. Саме з його допомогою там зведено нову церкву, більше ста дітей-сиріт вдячні пастору за те, що він надав їм можливість відпочити влітку в українських сім'ях Америки.

Тривалими оплесками і пам'ятним подарунком були гідно відзначені зусилля координатора поїздки ансамблю полковника Ігоря Раковського, який багато років служив в американській поліції, займаючись кримінальними справами. Останні два роки він викладав в Академії Міністерства Внутрішніх Справ України.

— Пане полковнику, — звернувся я до колишнього старшини поліції, — напевно, вам відомий афоризм, який прийшов до нас з античних часів: коли стріляють гармати, музи мовчать? Я веду до того, що все життя ви мали справу з бандами, грабіжниками, вбивцями і в той же час захоплюютесь мистецтвом. Як це суміщається в одній особі?

— Музика і спів супроводжують все моє життя, — визнав мій співбесідник. — Впродовж 15 років я був адміністратором хору „Думка", знаного далеко за межами Ню Йорку. А тепер, як член Управи Українсько-Американської Асоціяції Поліцаїв, взявся добровільно за нелегку справу координатора поїздки ансамблю до ЗСА. Радий, що при нашій допомозі міліціянти з Києва зуміли познайомити американців з мистецтвом українського народу.

Дійсно на концертах ансамблю окрім представникіг діяспори було чимало людей неукраїнського походження. Пошлюся на власні спостереження. Моїми сусідами на концерті в Чикаґо виявилося подружжя афро-американців, які близько до серця сприймали українські пісні і танці. Я дивився то на сцену, а то на них, милуючись, як емоційно вони все сприймали. Щоразу після виконання того чи іншого твору, вони піднімалися з місця, довго і захоплено плескали талановитим виконавцям. Я запитав їх чи вони розуміють про що розповідається в піснях? І у відповідь почув: „Музика не вимагає перекладу, нам довподоби українська мелодія, вогнені танці, які, як нам здається, чимось нагадують наші національні ритми. Молодці українці!"

А після того, як опустилась завіса, люди ще довго не розходилися по домівках, багатьом з них хотілося особисто познайомитися з виконавцями, попросити автографи, довідатися про пляни на майбутнє. І серед тих, хто тісним кільцем оточив балетмейстра, я побачив знайомих чорношкірих американців, які дякували постановникові за неперевершені танці, особливо темпераментний „Гопак", побажали йому та його підопічним нових творчих звершень.

Та повернемося до готелю, де саме в цей час вшановували імпресарія ансамблю Володимира Луціва. Коли стихли оплески на його адресу я попросив В. Луціва сказати кілька слів про себе, про його ставлеення до мистецтва?

— Змушений відверто визнати, що не люблю про себе говорити, а до того завжди пам'ятаю мудру пораду великого Сервантеса, який цілком слушно зауважив, що власна хвальба принижує людину.

І все ж дещо скажу про себе. Я — професійний співак, впродовж 28 років виступав на естраді, мої концерти проходили в 16 країнах світу. Окрім того, був організатором величних музичних імпрез, які відбувалися як в Европі, так і в Америці. Понад усе, мені випало щастя бути координатором відомої у цілому світі церемонії переїзду Кардинала Мирослава Любачівського з Риму до України.

До того, що сказав В. Луців я повинен дещо додати, щоб читачі мали більш повну уяву про цю прекрасну, безмежно віддану українській справі людині. Він мешкає у Лондоні, однак залишив усі свої справи і повністю віддався організації виступу мистців з України у ЗСА. Більше того, від першого і до останнього дня перебування ансамблю в нашій країні, він невідлучно був з ним, допомагав полагоджувати всі питання, які виникали в ході гастрольної поїздки.

Окрім вище названих координаторів, обов'язково слід згадати імена тих, хто фактично запросив ансамбль до Америки. Йдеться про Українсько-Американську Асоціяцію Поліціянтів з осередком у Чикаґо, яку очолює її невтомний президент Микола Нерода. На його адресу, та адресу його колеґи Андрія Дурбака українськими ансамблістами були висловлені сердечні подяки.

А тим часом, поки гостей від імені панства Тищенків пригощали смачною вечерею, Зиновій Маринець, відомий в українській околиці конферансьє, своїми гуморесками веселив присутніх. Треба віддати належне йому: робив він це на високому професійному рівні, успішно справившись з обов'язками господаря зустрічі.

Під склепіннями банкетної залі лунали мелодії українських народних пісень, які цього разу виконувалися мистцями з особливим піднесенням. Адже то був заключний, прощальний концерт. І на згадку про вдячних господарів готелю, щирих вболівальників української пісні, Тамара *та Іван* Тищенки піднесли ансамблістам великий букет квітів. Присутні в залі проспівали „Многая літа". Люди завжди вдячні талановитим акторам, які допомагають жити і працювати, відкривають велич сьогодення і майбутнього, завжди підкреслюючи чарівність і привабність України.

Ми захоплюємося мистецтвом, коли воно вміє говорити мовою життя. Однак нас ще більше захоплює життя, коли воно, саме того не знаючи, говорить мовою справжнього мистецтва.

З привітним словом до талановитого колективу та його наставників: начальника ансамблю підполковника Миколи Друзенка, художнього керівника підполковника Романа Черепахи, диригента оркестри Василя Антонова, концертмейстра Валерія Каганова та хореографа і балетмейстра Миколи Хряпина звернувся генеральний консул України в Чикаґо Віктор Кирик. Він подякував землякам за високу майстерність і за те, що піснями і танцями вони гідно представляли Україну на американській землі.

— Концерти ансамблю пісні і танцю Міністерства Внутрішніх Справ України, — зауважив керівник дипломатичної установи, — співпали з відвіданням Північної та Південної Америки делеґацією України на чолі з президентом Леонідом Кучмою. Без перебільшення можна сказати, що два тижні З'єднані Стейти Америки перебували під враженням України.

Стихли оплески, актори і учасники вечора обмінялися пам'ятними сувенірами, міцними рукостисканнями, були сказані останні слова:

— Хай щастить вам, амбасадори українського мистецтва!

Боже, пришли їх ще!

Анатолій Гороховський

Над...

(Закінчення зі стор. 1)

під час відвідин Запоріжжя зазначив у розмові з представниками преси, що підтримує „запропонований Інститутом законодавства при Верховній Раді України проєкт закону про механізм прийняття Конституції України. На думку О. Мороза, „недоцільно приймати весь текст конституції на референдумі, оскільки це — обман людей". І в парляменті, і в Конституційній комісії О. Мороз має намір відстоювати необхідність збереження рад і надання їм самоврядних функцій.

Президент України Леонід Кучма під час недавньої поїздки на Івано-Франківщину висловив переконання, що Україна буде президентсько-парляментарною республікою, оскільки парламент неспроможний зформувати міцний політичний бльок, який взяв би на себе відповідальність за перетворення у країні.

Народний депутат України Володимир Яворівський сказав, що новий проєкт конституції фіксує зовсім іншу економічну систему держави і може підняти Україну на правовий, демократичний, економічний та політичний світовий рівень. Єдиним шляхом прийняття конституції В. Яворівський вважає референдум, оскільки консерватисти, зокрема, „фракції комуністів, соціялістів та Селянської Партії, виступатимуть категорично проти цієї конституції".

ПРОЄКТ РЕЗОЛЮЦІЇ про надання франкомовному Квебекові статусу „особливої спільноти" в канадській федерації подав на розгляд парляменту уряд Канади. Водночас, у рамках програми національної єдности, проголошеної прем'єр-міністром Жаном Кретієном, запропоновано законопроєкт, який надає Квебеку, як і трьом іншим реґіонам федерації — провінції Онтаріо, а також західнім і атлантичним провінціям, право вето на будь-які зміни у конституції країни. Проєкт, сказав у своєму виступі Ж. Кретієн перед депутатами палати громад, свідчить про готовість уряду піти назустріч франкоканадцям у їхньому прагненні удосконалити статус Квебекові. Однак Люсієн Бушар, лідер сепаратистської партії Квебекський бльок, який домагається цілковитого відірвання Квебеку від Канади, назвав проєкти уряду „абсо-лютно недостатніми" і запевнив, що депутати від бльоку голосуватимуть проти них.

Фонд будови церкви в Донецькому

Окремою ініціятивою Українського Патріярхального Товариства в Лос Анджелесі, Каліф., є фонд побудови української греко-католицької церкви в Донецькому. Цю акцію переведено спільно з парафією Української католицької церкви Різдва Пречистої Діви Марії та Марійською дружиною в Лос Анджелесі. Збірка на цей фонд, започаткована в липні 1995 року принесла 3,905 дол. Зібрані гроші передав особисто Тарас Козбур о. Василеві Пантелюкові в приміщеннях Товариства „Україна" у Києві в присутності В. І. Собка, заступника голови Товариства „Україна", та Володимира Голобородька, репортера „Вістей з України".

Отець Пантелюк, передаючи щиру подяку за благородне діло усім жертводавцям, приобіцяв молитись та просити для них Божого благословення.

„Цей храм має бути для усіх людей — і для православних, і для католиків. Адже будуватиметься церква, яка бере початок від самого Ісуса Христа і мета її поєднати всі Церкви" — сказав Владика Іриней Білик під час посвячення площі під будову храму.

Іриней Прокопович

Пресове Бюро...

(Закінчення зі стор. 1)

тійно чергувалися та кожний із нас виконував свою працю з повним відданням. І так були там на відрядженні Христина Лапичак, Христина Лев (двічі) і Роман Воронович. Ми цілий час чергуємося, а до недавна була ще з нами місцева секретарка Вікторія Губська, яка нам дуже допомагала у всіх місцевих справах, в яких ми не завжди визнавалися.

— Яке засадничо завдання цього бюра?

— В першу чергу слідкувати за політичними подіями, але також за економічними і побутовими. Пишемо це, що цікавить читача в ЗСА і які дістаємо доручення від головного редактора. Наше бюро черпає свої інформації від пресових українських аґенств, отже користуємося і УНІАР і ІНІАН і Інтерфаксом. Тижнево подаємо вістки політичні, культурні, все що актуальне, а матеріял мусить бути готовий до четверга, коли найпізніше треба нам все вислати до Джерзі Сити. Крім того ходимо розуміється на всі цікаві зібрання у Верховній Раді на т. зв. брífінґи, що відбуваються тижнево у міністерствах закордонних справ, внутрішніх і оборони. Наша праця справді широка і ми даємо звідомлення чи репортажі про кожну важливу подію в Україні. А їх за цих п'ять років справді було багато. Пригадаймо хоча б репортажі про вибори в Україні, які наші кореспонденти писали не лише з Києва, але роз'їжджаючи по різних областях України. А далі відвідини різних заграничних достойників в Києві, як Президента ЗСА, але також його заступника та дипломатів із Західньої Европи. Не менше місця в нашій праці забрала трагедія Чорнобиля і її наслідки та переговори у справі нуклеарної зброї, як також різні проблеми, які постійно живі та актуальні в теперішній Україні. Назагал, ми вже виробили собі опінію і всі провідні одиниці відносяться до нас дуже прихильно.

— А яка кількість в Києві цих „іноземних" журналістів, крім вас із Бюра УНС?

— Я нараховую їх не більше як 20, що постійно там працюють. А уявіть собі, що в Москві їх біля 500! Треба зацікавлювати чужих журналістів, щоб приїздили і писали про Україну. Може в черговому році буде нагода до того, з приводу 10-річчя трагедії Чорнобиля.

— А чи ви із бюра маєте зв'язки з українськими журналістами?

— Безумовно, що так. Існує вже Український Медія Клюб, до якого належать професіонали. Стараються тепер про приміщення — вони — це збір незалежних журналістів із молодших кадрів. Будемо старатися організовувати семінари, активізувати працю, щоб створити форум, який сприяв би журналістам працювати у відкритому суспільстві. Тут можуть допомогти також наукові установи.

— А скажи, які газети найпопулярніші, незалежно від постійної їх боротьби з труднощами, достави паперу, друку і грошей.

— В Києві таки найпопулярніші „Київські Відомості", бо це таблоїд і відповідає своєю сенсаційністю найбільшому колі читачів.

— Я з цікавістю слідкую за твоїми дописами і стверджую, що ти влучно підхоплюєш певні події та картини із життя, що йдуть під рубрикою „Нотатки журналіста". Пиши тільки більше в цей спосіб.

— На жаль мені не стає на це часу. Мусите знати, що часом ще дописую до „Нюзвік" і для Ю-Пі-Ай. А все це вимагає великої праці. Але я її радо виконую і вважаю, що наше бюро дуже а дуже потрібне.

ОБ'ЯВА

Головної Пластової Ради з 1-го грудня 1995 про вибори Начального Пластуна.

Минуло чотири роки відколи відійшов на Вічну Ватру останній Начальний Пластун св. п. Юрій Старосольський. Головна Пластова Рада, обміркувавши теперішню ситуацію й узявши до уваги думки пластового терену, проголошує отсим вибори для заповнення вакантного уряду Начального Пластуна.

Згідно з грамотою про Начального Пластуна, Начальним Пластуном може стати той, хто:

а) пластував уже в Уладі пластунві-юнаків,

б) є пластуном сеніором,

в) своїм життям і діяльністю дав доказ глибокого розуміння пластової ідеї і пластової дії та міцного прив'язання до Пласту,

г) веде примірне особисте життя, дотримуючись пластового стилю,

ґ) втішається довір'ям і пошаною серед загалу пластунів і українського громадянства.

Начального Пластуна вибирають таємним голосуванням усі повноправні члени Уладу старшого пластунства та Уляду пластового сеніорату.

Для переведення вибору Начального Пластуна покликано Виборчу комісію, до якої входить по одному представнику таких вильсованих пластових куренів: „Бурлаки", „Лісові Чорти", „Орден Хрестоносців", „Перші стежі", С. і О. Тисовських, „Чортополохи", „Чота крилатих". Головою комісії обрано пл. сен. Тереню Бень. ПС.

Право висувати кандидатів на пост Начального Пластуна мають усі пластуни, управноважені до голосування. Внесення складається на письмі з коротким обґрунтуванням та підписами не менше 10-ох виборців. Усі пропозиції мусять надійти до Виборчої комісії не пізніше 31-го березня 1996 року.

Виборча комісія перевірить вимагані кваліфікації зголошених кандидатів і отримає їхню згоду кандидувати. При співпраці Крайових Пластових Старшин виборчі матеріяли, виготовлені Виборчою комісією мають бути доручені виборцям не пізніше як 15-го серпня 1996 року. Закінчення голосування передбачане на день 31-го жовтня 1996 року.

Крайові Пластові Старшини просимо: а) подбати, щоб про зміст цієї об'яви були поінформовані всі члени Уладу пластового сеніорату й Уладу старшого пластунства, б) прислати Виборчій комісії списки своїх членів УСП і УПС не пізніше як 31-го грудня 1995 року.

Головна Пластова Рада

ДВА ХИБНІ...

(Закінчення зі стор. 2)

чалися для якоїсь урядової установи, де всі справи велися російською мовою. У примітках до фото в першому томі (1983) творів такого пояснення немає.

Коли гриміла Українська Революція, М. Рильського на Софійській площі не було, принаймні цього не бачимо в його тогочасних віршах. Він сидів десь у затишку, „над вудками", і філософував на „ідилічний стрій", за що, звичайно, дорікати не можна. Для українського письменства це пішло на значну користь. Як добре було б, якби трапилась нагода врятувати інших поетів; для прикладу взявши, хоч би мудрого мислителя Олега Ольжича або унікальних ліриків В. Свідзинського та Євгена Плужника! Те, що створив М. Рильський пізніше, дивлячись на все „власними очима", переросло всі сподівання, стало гордістю українського відродження, зокрема нашого письменства. Тому два хибні рядки, про які йшла мова, згадуємо як про документ часу. Величі поета вони не схитнули, але засвідчили, що навіть великі мистці можуть робити помилки.

КУБИНСЬКУЙ КОМУНІСТИЧНИЙ лідер Фідель Кастро відвідав з офіційною візитою Китай і провів тригодинні „щирі та дружні" переговори з головою КНР Цзянем Цземінем. Китайський керівник назвав візиту Ф. Кастра „великою подією" в історії двосторонніх взаємин і запевнив, що „Китай і в майбутньому неухильно підтримуватиме справедливу боротьбу Куби за національну незалежність, збереження державного суверенітету і проти втручання ззовні". Зі свого боку, кубинський лідер також вдався до суперлятивів, сказавши, що „успіх комуністичного Китаю в розвитку економіки є надихаючим прикладом не лише для Куби, але й для всього світу". Ф. Кастро ще раз ствердив, що його країна „будує соціялізм з кубинською специфікою і далі твердо йтиме цим шляхом".

СЕНАТОР ФИЛ ҐРЕММ, республіканець з Тексасу і кандидат на номінацію своєї партії, у президентських виборах 1996 року розіслав до своїх прихильників алярмуючого листа у справі додаткових фондів. У згаданому листі, який розіслано 17-го листопада, він закликає своїх прихильників „складати пожертви наглої потреби" на покриття алярмуючого браку готівки. Незважаючи на терміновість слів згаданого листа, Ґері Купс керівник його виборчої кампанії сказав, що це був тільки ще один засіб заохотити прихильників збирати потрібні гроші на покриття видатків передвиборчої кампанії.

ЗГІДНО З ПІДСУМКАМИ досліджень Крайового інституту публічного здоров'я і шпиталів про 100 міст ЗСА, то Нюарк, Н. Дж., зараховують до одного із 10-ох найгірших міст країни, де злочинність і смертність немовлят у порівнянні з іншими містами країни є дуже високими. Нюарк є сьомим з черги найбіднішим містом і четвертим у смертності немовлят де на кожних 1,000 новонароджених умирає 19.1 дитина. А відсоток родин очолюваних жінками дорівнює 41.8, що є вдвічі стільки як загально в країні, який є 16.5 відсотків.

В ДЕВ'ЯТУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність 22-го грудня нашої найдорожчої і незабутньої ДОНІ і СЕСТРИ

бл. п.
ОКСАНИ Б. ПАВЛІВ

будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
за душу покійної Оксани в церквах:

свв. Петра і Павла в Коговз, Н. Й.;
св. Николая в Денисові (Україна);
в с. Демні (Львівська обл., Україна);
в церкві св. Милосердя в Тернополі (Україна).

Просимо ласкаво згадати покійну в цей день у своїх молитвах.

Горем прибиті родичі: Микола і Ольга Павлів
і сестра Нуся з мужем Ралфом Маріяні.

Моїй мамі

Незадовго — перша болюча річниця смерти моєї мами бл. п. Іванни Шкафаровської (з дому Пристацької). Не хотіла я вірити, коли 14-го грудня 1994 р. мені сказали про неймовірно-трагічний випадок. Досі не хочеться вірити, що вже стільки часу я прожила без неї. Вже рік її не бачу, вже рік з нею не розмовляю, вже рік не раджуся з нею про своїх дітей і про свої дрібні клопоти. Кожного ранку прокидаюсь й вечором засипляю з думкою про неї, знаю, що більше ніколи її не обійму і не поцілую.

Покійна Іванна Шкафаровська зі своїми внуками: Адріянною, Николою й Александрою.

Моя мати народилася 13-го жовтня 1937 р. у місті Львові. Як усі українці пережила тяжкі воєнні часи. Після війни і смерти мого дідуся Миколи, бабця з мамою знайшли спонзорів і щасливо приїхали до Америки. Незабаром вийшла заміж за мого батька Петра, а в 1956р. з родиною поселилися в місті Йонкерс, Н. Й. і стали парафіянами церкви св. Архистратига Михаїла.

Зарано перестало битися її ніжне материнське серце. Залишилися не здійсненими всі людські пляни й мрії. Не вспіла вона побачити свого наймолодшого внука Петруся, котрий народився 4 місяці після її смерти. Не вшила обіцяну балеву сукню на деб'ют своєї внучки Адріянни, не відвідає знову Україну зі своїм внуком Николою та не помолиться з нами під час Першого Причастя внучки Алексадnри. Ми глибоко відчуємо її відсутність.

Проживши лише 57 років, багато виконала. Найголовніше — вспіла виховати мене, мого брата Стефана і молодшу сестру Ліліянну. Навчила нас бути добрими, чесними й патріотичними членами громади, шанувати інших, а головно бути вірними християнами. Як добра мати усе присвячувала себе щоби нам допомогти в нашій щоденній науці, в суботній школі українознавства і підтримувала нас в різних наших особистих зацікавленнях і зайняттях. Ніколи не нарікала, ані не жалувала свого труду. Нам залишилися приємні і веселі спогади дитинства.

Належали ми до організації СУМ-А і там моя мати працювала, коли була потреба. Мала здібність до шиття, уяву і винахідливість. Сумівська молодь до сьогоднішнього дня користується численними її костюмами різних звірів, квітів, сніжинок, ангеликів і т.д.. Свого таланту і довгих вечірніх годин не жалувала, а навпаки, знаходила при цій праці особисте задоволення.

Уміло й фахово пекла дуже складні весільні короваї. Не один пишний її коровай прикрашував весільний стіл задоволеної молодої пари.

У шпиталі св. Івана, де мама працювала, часто під час обідової перерви відвідувала наших хворих парафіян. Уміла вона, хоч на кілька хвилин, розрадити й розвеселити знайомого в той неспокійний час. Медсестри і лікарі любили маму й, знаючи що вона українка часто просили її допомогти перекладати.

Останніх 8 років свого трудолюбивого життя вчила молоденьких учнів Школи Українознавства. Не вагалася ані одної хвилини, коли показалася потреба і брак учителів. Була добродушною, веселою й життєрадісною. Завжди мала усмішку на обличчі. За це учні її любили і шанували.

Сестрицтво при церкві св. Михаїла також втратило працьовиту членку.

Щойно під час Панахиди, похоронних відправ, із різних листів і карток співчуття довідалася я скільки людей маму знали і скільки людей її поважали.

Помагала вона нам усім, а найбільше підтримувала свого сина, коли вибрав трудний життєвий шлях оперового світу. Знала вона, що цей його шлях буде найтрудніший. Нехай Стефанів спів досягає небес!

Дякую Богові, що Ти була моєю мамою. Молю Бога, щоб допоміг мені бути такою доброю мамою, як Ти була для мене,

Оля

ДВА ПРЕДСТАВНИКИ

У „Свободі" з середи, 29-го листопада ц. р. в дописі „У Виппані відкрили відділ кредитівки Самопоміч" за підписом (О. К.) між іншим написано, що „кредитову кооперативу СУМА в Йонкерсі репрезентував Лев Футала. Прошу ласкаво спростувати, що, Федеральну Кредитову Кооперативу СУМА в Йонкерсі репрезентували Лев Футала і Ярослав Кіцюк. — **Л. Футала.**

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ТЕРЕСА ЮХМАН член УНС Відділу 374-го Т-ва ім. М. Грушевського в Бостоні, МА померла 14-го жовтня 1995 року на 72-му році життя. Нар. 1923 року в Австрії. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку дочок Альфреду Джозефіну, Анну Марію і замужню Христину Мирфі та двоє внуків. Похорон відбувся 17-го жовтня 1995 року на цвинтарі св. Михаїла в Бостоні, МА.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Гетьманський, секр.

МИХАЙЛО ЛОЙОВСЬКИЙ член УНС Відд. 220-го Т-ва ім. свв. Петра і Павла в Чикаґо, Ілл. помер 15-го жовтня 1995 року на 70-му році життя. Нар. 1925 року в селі Березів Середне, Коломия, Україна. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Марію, двоюрідних синів Михайла, Йосифа і Франка Палюхів, сестру Марію Томич з дочкою Анною Качуріна в Україні та внука Лева Крикуника в Чикаґо, Ілл. Похорон відбувся 19-го жовтня 1995 року на цвинтарі „Воскресіння" в Джастіс, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ГЕРРІ НОВАК член УНС Відд. 236-го Т-ва „Вільні Козаки" в Сеїр, Па. помер 11-го жовтня 1995 року на 76-му році життя. Нар. 20-го квітня 1919 року в Сеїр, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку Гелен Новак. Похорон відбувся 14-го жовтня 1995 року на укр. кат. цвинтарі в Сеїр, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЄВГЕН КУРИЛО член УНС Відд. 21-го Т-ва „Запорозька Січ" в Джансон Сиrі, Н.Й. помер 16-го жовтня 1995 року на 82-му році життя. Нар. 1912 року в Станиславові, Україна. Членом УНС став 1972 року. Залишив у смутку дружину Ольгу, синів Володимира і Любомира, дочку Галину та дальшу родину в Україні, Франції, Канаді та ЗСА. Похорон відбувся 19-го жовтня 1995 року на цвинтарі Кестл Крік, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЯРОСЛАВ ЖЕЛІХОВСЬКИЙ член УНС Відд. 222-го Т-во ім. Сірого Лева в Клівленді. Огайо помер 14-го жовтня 1995 року на 79-му році життя. Нар. 1916 року в Івано-Франківську, Україна. Членом УНС став 1965 року. Залишив у смутку дружину Зою і дві дочки з родинами. Похорон відбувся 19-го жовтня в Клівленді, Огайо.

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослав Кришталович, секр.

ІВАН ШЕКІТКА член УНС Відд. 409-го Т-ва св. Івана в Данмор, Па. помер 19-го вересня 1995 року на 73-му році життя. Нар. 12 травня 1924 року в Блеклі, Па. Залишив у смутку дружину Варвару. Похорон відбувся 23-го вересня 1995 року на цвинтарі Valley View Memorial Park in Montdale, Pa.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО БАБІЙ член УНС Відд. 94-го Т-ва ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш. помер 3-го жовтня 1995 року на 98-му році життя. Нар. 2-го серпня 1897 року в селі Тудівка, Скалат, Україна. Членом УНС став 1925 року. Залишив у смутку дочок Маріяну А. Бабій і Олену Рубачу. Похорон відбувся 6-го жовтня 1995 року на цвинтарі Мт. Олівет в Дітройті, Миш.

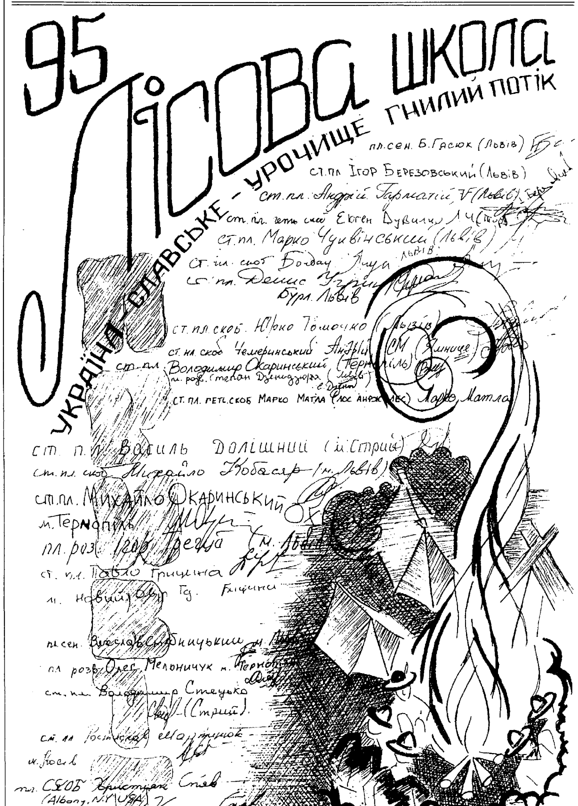
Вічна Йому Пам'ять!

Галина Татарська, секр.

ЙОСИФ КОСТЕЛА член УНС Відд. 234-го в Елізабет, Н.Дж. помер 21-го березня 1994 року на 69-му році життя. Нар. 1925 року в Україні. Залишив у смутку дві дочки. Похорон відбувся 24-го березня 1994 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 250-го Відділу

З днем 1-го січня 1996 року 250-ий Відділ злучиться з Відділом 176-им, якого секретарем є:

СТЕФКО КУРОПАСЬ

Просимо членів 250-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 176-го Відділу на адресу:

Mr. Stefko Kuropas
126 Williams Drive
Schaumburg, IL 60193
Tel.: (708) 294-7858

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 426-го Відділу

З днем 1-го січня 1996 року 426-ий Відділ злучиться з Відділом 461-им, якого секретарем є:

МИРОН ҐРОХ

Просимо членів 426-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 461-го Відділу на адресу:

Mr. Myron Groch, 16 Kevin Drive, Fonthill, Ontario, Canada LOS 1E4, tel.: (905) 892-4336

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 480-го Відділу

З днем 1-го січня 1996 року 480-ий Відділ злучиться з Відділом 461-им, якого секретарем є:

МИРОН ҐРОХ

Просимо членів 480-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 461-го Відділу на адресу:

Mr. Myron Groch, 16 Kevin Drive, Fonthill, Ontario, Canada LOS 1E4
tel.: (905) 892-4336

ПОВІДОМЛЕННЯ
для членів 504-го Відділу

З днем 1-го січня 1996 року 504-ий Відділ злучиться з Відділом 341-им, якого секретарем є:

АННА ПЕТРИШИН

Просимо членів 504-го Відділу звертатися у всіх справах плачення вкладок та забезпечення до секретаря 341-го Відділу на адресу:

Mrs. Anna Petrichyn, 2409 Meighen Road, Windsor, Ontario, Canada, N8W 4C2
tel.: (915) 948-1127

Чи знаєте, що
„СВОБОДА"
це не тільки
найстарший український щоденник у світі
безперебійної появи, але й найдешевший.
За нього платять
члени УНСоюзу **30 центів**, а нечлени — **40 центів.**

Чи не варто підтримати цю газету передплатою?

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ
про оголошення у „Свободі" й „Українському Тижневику" (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи"

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ

СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ

в „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" запрошує Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Різдвяному числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту............ $ 8.00	4 цалі через 2 шпальти .... $ 48.00
1 цаль через 2 шпальти .... $ 12.00	5 цалів через 2 шпальти .... $ 60.00
2 цалі через 2 шпальти .... $ 24.00	6 цалів через 2 шпальти .... $ 72.00
3 цалі через 2 шпальти .... $ 36.00	та в інших розмірах

ОГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄТЬСЯ –

за новим стилем .... до 12-го грудня 1995 р.
за старим стилем .... до 23-го грудня 1995 р.

При замовленні, ПРОШУ ЗАЗНАЧУВАТИ НА КОТРІ СВЯТА. Оголошення будуть поміщені в порядку їхнього приходу, в першому числі ті, що скорше надішлють свої замовлення.

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street • Jersey City, N. J. 07302
ATT: ADVERTISING DEPT.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻